

LIIKLUSÕPETUS

Liiklusõpetus on õpilase poolt valitav kursus. Kohila Gümnaasiumis läbivad õpilased teoreetilise õppe 35 ainetundi ja sooritavad liiklusteooria koolieksami. Koolituse läbivijaks on Sõidukoolituse OÜ. Kuna üldjuhul jätkavad õpilased koostööd sama firmaga, siis on käesolevas dokumendis ära toodud täiskoolituse õppekava.

Juhi ettevalmistamise eesmärgid

Juhi ettevalmistamise eesmärk on luua võimalused, andmaks õpilasele teadmised, oskused ja hoiakud liikluses käitumiseks vastavalt B kategooria mootorsõiduki juhile kehtestatud kvalifikatsiooninõuetele.

Juhi ettevalmistamise eesmärgiks on luua eeldused:

- 1) vastutustundliku juhi liikluskäitumise kujunemiseks;
- 2) juhi ohutu, iseseisva, teisi liiklejaid arvestava ja keskkonda säästva käitumise kujunemisele.

Õpetamise korralduslikud alused

Õppekava koosneb teooria- ja sõiduõppest. Õppekava kogumaht on 69 tundi, millest iseseisvat tööd on vähemalt 16 tundi, auditoorset tööd on vähemalt 30 tundi, sõiduõpet on vähemalt 23 tundi. Osavõtt kõigist auditoorsetest- ja sõidutundidest on kohustuslik.

Tegevused ja meetodid õpiväljundite saavutamiseks

Õppekava läbimisel on õpilasel vajalik teha ka iseseisvat tööd. Vajalik on lugeda autokooli B-kategooria õppekava, õpetaja poolt koostatud õppematerjale, sõiduauto kasutusjuhendit, Liiklusseadust, Liikluskindlustuse seadust ja teisi vajalikke liiklusalaseid õigusakte. Vajalik on otsida informatsiooni ka veebilehekülgedelt ning koostada individuaalseid kavasad ja plaane. Auditoorsetes- ja õppesõidutundides kasutavad õpetaja erinevaid õppemeetodeid: visualiseerimine, aktiveeriv loeng, rühmatöö, arutelude tekitamine ja suunamine, oma kogemuse jagamine, probleemülesannete lahendamine ja arengutreening.

Hindamismeetodid ja –kriteeriumid

Õppekava jaguneb kolmeks mooduliks. Iga järgneva mooduli läbimise eelduseks on eelneva mooduli läbimine ja selles määratud õpiväljundite saavutamine. Õpiväljundite saavutamist teooriaõppes kontrollib õpetaja iga mooduli läbimise järel individuaalselt, õpilasele esitatud küsimustiku põhjal. Iga küsimustik sisaldab 15 avatud küsimust. Õpiväljundite saavutamise lävendiks on, et õigesti on vastatud 10 valikküsimusele. Küsimustele vastamine toimub autokooli õppeklassis, abimaterjali kasutamata. Õpiväljundite saavutamist sõiduõppes kontrollib sõiduõpetaja iga mooduli lõpus, õpilasele antud sõiduülesande tulemuste põhjal. Õpetaja ja õpilane analüüsivad ülesande täitmise tulemuslikkust ja koos jõutakse ühise otsuseni õpiväljundite saavutamise kohta. Õppekava läbimisel sooritab õpilane liiklusteooriaeksami ja kontrollsõidu. Liiklusteooriaeksam koosneb (60) kuuekümnest valikvastustega küsimusest, millest õigesti peab olema vastatud (55) viiekümne viiele küsimusele. Kontrollsõit on sooritatud positiivsele tulemusele, kui õpilane on omandanud õppekavas ette nähtud oskused ja käitumise, ning on suuteline sõidukit juhtima iseseisvalt, ohutult ja keskkonda säästvalt. Kasutatakse mitmeeristavat hindamist, kus tulemuseks märgitakse arvestatud (A) või mittearvestatud (MA).

Õppeainete läbimise aeg

Õppekava läbimise nominaalaeg kokku on vähemalt kuus nädalat.

Liiklusteooriaõppe ja õppesõidu tundide ülesehitus

Liiklusteooriaõppe ja õppesõidu tundide ülesehitus ning vahelduvus peavad tagama õppekavas ettenähtud teadmiste ja oskuste omandamise ning õpilase ettevalmistamise vastavalt juhi liiklusalastele kvalifikatsiooninõuetele.

Liiklusteooria õppevorm

Liiklusteooria õppevormiks on auditoorne või elektrooniline õppevorm. Liiklusteooriaõppe läbiviimiseks võib koolitaja lisaks auditoorsele ja elektroonilisele õppevormile kasutada ka praktilise töö tunde (edaspidi *praktikum*). Koolitaja võib juhi õppel kasutada täiendavalt ka iseseisvat õpet, mida ei arvestata vähimate õppemahtude hulka.

Nõuded elektroonilise õppevormi õppekeskkonnale ja õppeprogrammile on sätestatud „Liiklusseaduse” § 112 lõike 3 alusel kehtestatud määruses.

Õppesõit

Algastmeõppes, täiendusõppes ning keskkonda säästva, riske vältiva ja teisi liiklejaid arvestava sõiduvõisi õppes võib õppesõidul õpetaja õpetada korraga ainult ühte õpilast.

Õppesõidul peab õpilasel olema kaasas õpilase koolituskursuse õpingukaart (edaspidi ka *õpingukaart*) ja isikut tõendav dokument.

Iga õppesõidu alustamisel märgib õpetaja õpingukaardile õppesõidu läbiviimise kuupäeva, kellaaja ja õppekava kohase teema.

Iga õppesõidu lõpus märgib õpetaja õpingukaardile õppesõidutundide arvu ja hinnangu õpilase oskuste kohta.

Paber kandjal oleva õpingukaardi sissekannete õigsust kinnitavad õppesõidu lõpus õpilane ja õpetaja oma allkirjaga.

Liiklusteooriaõppe ja õppesõidu tundide kestus

Liiklusteooriaõppe auditoorse õppevormi ühe õppetunni kestus on 45 minutit ja lubatud on kasutada tunnipaari (2 * 45 min). Tunnipaaride vahele peab jääma puhkepaus 15 minutit. Õppesõidutunni kestus on 45 minutit. Õppesõidu tundide vahel peab olema puhkepaus vähemalt 15 minutit.

Õpilasele tagasiside andmine ja täiendava sõiduõppe andmine

Õpilase ettevalmistuse taseme mitterahuldavate tulemuste korral peab koolitaja andma õpilasele õppeprotsessi käigus tagasisidet ja konsultatsioone, tagamaks juhile vajalike teadmiste ja oskuste omandamise.

Ebapiisava sõiduuskuse omandamise korral annab koolitaja õpilasele vajadusel täiendavat sõiduõpet mahus, mis tagab õpilasel võime iseseisvalt mootorsõidukit juhtida. Täiendava sõiduõppe eest küsib koolitaja täiendavat tasu.

Juhi esmaõppe jagunemine

Juhi esmaõpe jaguneb algastme õppeks ja lõppastme õppeks.

B-kategooria auto piiratud juhi esmaõpe toimub algastmes.

Juhi esmaõppe algaste

Juhi esmaõppe algastme käigus peab juht omandama selliseid teadmised, oskused ja hoiakud, et ta oleks võimeline liikluses käituma vastutustundlikult, ohutult, teisi liiklejaid arvestavalt ja keskkonda säästvalt ning et ta oskaks juhina realistlikult oma sõiduuskust hinnata ja seda iseseisva juhina jätkuvalt edasi arendada.

Juhi esmaõppe algastme sisu ja minimaalsed mahud õppeteemade kaupa on sätestatud õppekavas sisalduvas tabelis.

B-kategooria mootorsõiduki juhi esmaõppe algastme koolituskursuse pikkus on vähemalt kuus nädalat.

Pärast õpetaja positiivse hinnangu andmist õpilase ettevalmistuse tasemele, mis lubab tal alustada sõiduõpet teeliikluses, teeb koolitaja õpilase õpingukaardile sellekohase märke.

Juhi esmaõppe algastme koolituskursuse käigus peab õpilane läbima „Liiklusseaduse“ § 100 lõike 8 kohase esmaabikoolituse.

Juhi esmaõppe algastme pimedaja koolitus

B-kategooria mootorsõiduki juhi juhtimisõiguse saamiseks tuleb juhi esmaõppe algastme käigus läbida pimedaja koolitus.

Juhi esmaõppe algastme pimedaja koolitus jaguneb ühele teooriaõppe praktikumitunnile ja ühele sõidutunnile.

Juhi esmaõppe algastme pimedaja koolitus läbitakse 3.moodulis ja selle läbimise kohta teeb koolitaja asjakohase sissekande koolituskursuse tunnistusele.

Juhi esmaõppe algastme libedasõidu koolitus

B-kategooria mootorsõiduki juhi juhtimisõiguse saamiseks tuleb juhi esmaõppe algastme käigus läbida libedasõidu koolitus.

Algastme libedasõidu koolituse eesmärk on anda õpilasele kogemus juhtida sõidukit libedal teel ja ülevaade seal valitsevatest ohtudest ning luua eeldused iseseisvaks toimetulekuks libedates teeoludes läbi realistliku arusaama kujundamise isiklikest ja sõiduki peatamisega seotud tugevatest ja nõrkadest külgedest.

Libedasõidu koolituse õppematerjal jaguneb kahele teooriatunnile ja ühele sõidutunnile.

Libedasõidu koolitus läbitakse 3.moodulis.

Libedasõidu koolituse õppesõidust, välja arvatud õppesõidust, mis viiakse läbi aastaringsel libedasõidu õppeväljakul, peab koolitaja teavitama asukohajärgset Maanteeameti regiooni liiklusregistri bürood (edaspidi *liiklusregistri büroo*) kirjalikult vähemalt kaks tööpäeva enne õppesõidu toimumist. Teavitus peab sisaldama õppesõidu toimumise aega ja kohta.

Juhi esmaõppe algastme läbimise tõendamine

Juhi esmaõppe algastme läbimist tõendab koolituskursuse tunnistus ning koolitaja elektrooniliselt esitatud koolituskursuse tunnistuse andmed liiklusregistris. Sama tõendamist kohaldatakse ka juhi esmaõppe algastme üksikkorras koolituse läbimise tõendamisel.

Juhi esmaõppe lõppaste

Juhi esmaõppe lõppaste hõlmab koolitaja juures omandatud sõiduoskuse iseseisvat edasiarendamist ja enesehinnangu väljakujundamist teeliikluse tingimustes. Lõppastme eesmärk on süvendada algastmes saadud teadmisi ja oskusi ning saavutada iseseisva juhina piisav liiklemise vilumus, mis annab valmiduse juhiloa saamiseks.

Juhi esmaõppe lõppaste algab pärast esmase juhiloa saamist. Juhi esmaõppe lõppastme kestus on 23 kuud.

Juhi esmaõppe lõppastme koolitus

Juhi esmaõppe lõppastme koolituse (edaspidi *lõppastme koolitus*) eesmärk on ohutu liiklemise ja riske vältiva sõiduoskuse, teisi liiklejaid arvestava ning säästliku ja keskkonnasõbraliku sõiduviisi süvendamine.

Lõppastme koolituse peab esmaõppe lõppastme raames läbima B-kategooria mootorsõiduki esmase juhiloa omanik.

Esmase juhiloa omanik peab lõppastme koolituse läbima enne esmase juhiloa vahetust juhiloa vastu. Lõppastme koolituse läbimiseks peab olema läbitud esmaõppe algastme pimedaja koolitus.

B-kategooria auto piiratud juhtimisõiguse omaja peab läbima lõppastme koolituse siis, kui ta on vahetanud piiratud juhtimisõigusega juhiloa esmase juhiloa vastu.

Lõppastme koolitus koosneb teooria- ja sõiduõppest ning selle maht on välja toodud õppekavas sisalduvas tabelis.

Lõppastme koolituse libedasõidu riskivältimise koolitus

Lõppastme koolituse raames peab läbima libedasõidu riskivältimise koolituse.

Lõppastme koolituse libedasõidu riskivältimise koolituse õppematerjal jaguneb ühele praktikumi tunnile ja ühele sõidutunnile.

Libedasõidu riskivältimise koolituse õppesõidust, välja arvatud õppesõidust, mis viiakse läbi aastaringsel libedasõidu õppeväljakul, peab koolitaja teavitama asukohajärgset liiklusregistri bürood

kirjalikult vähemalt kaks tööpäeva enne õppesõidu toimumist. Teavitus peab sisaldama õppesõidu toimumise aega ja kohta.

Lõppastme koolituse läbiviimine

Lõppastme koolitusel peab lisaks õpingukaardile õpilasel kaasas olema esmane juhiluba või isikut tõendav dokument.

Lõppastme koolituse läbimise tõendamine

Lõppastme koolituse läbimise kohta teeb koolitaja vastava sissekande koolituskursuse tunnistusele ja edastab asjaomased andmed elektrooniliselt liiklusregistrisse.

Juhi täiendusõpe

Juhi täiendusõppe sisu ja minimaalsed mahud õppeteemade kaupa on sätestatud asjaomases õppekavas.

„Liiklusseaduse” § 99 lõikes 6¹ toodud Eesti juhiloa taotlemiseks kehtetu välisriigi juhiloa alusel tuleb isikul läbida koolituskursus, mille maht teooriaõppel on vähemalt kolm õppetundi ning sõiduõppel vähemalt kaks sõidutundi. Koolitaja valib koolituskursuse õppeteemad lähtudes B-kategooria õppekava õppeteemadest.

Juhi täiendusõppe läbimise tõendamine

Täiendusõppe läbimist tõendab koolituskursuse tunnistus ning koolitaja elektrooniliselt esitatud koolituskursuse tunnistuse andmed liiklusregistris.

Nõuded B-kategooria mootorsõiduki juhi õpingute alustamiseks

Koolituskursusele võetakse õppima B-kategooria mootorsõiduki juhtimisõigust taotlev isik, kelle alaline elukoht on Eestis ja kes on õppetöö alustamise ajaks vähemalt 15,5-aastane.

Juhi tervisetõend

Koolituskursusele vastuvõtmiseks peab isik omama taotletava kategooria mootorsõiduki juhtimist lubava märkega kehtivat tervisetõendit, mis ei ole õppetöö alustamisel vanem kui kuus kuud väljastamise kuupäevast.

Õppekava ülesehitus

Õppekava on koostatud juhi ettevalmistamise süsteemi kirjeldava tabelina ja ainekaartidena.

Juhi esmaõppe algaste on ülesehitatud moodulipõhiselt. Moodul on õppekava sisuline liigitus, mis koondab õppeained läbi ainekaartide ühtseks eesmärgistatud õppekogumiks.

Moodulite abil on juhi esmaõppe algastme teooria- ja sõiduõppe õppeained struktureeritud sisu ja valiku järjekorra alusel. Kolmandas moodulis sisalduvate sõiduteemade järjekorda võib muuta eeldusel, et eelnevalt on läbitud vastava teema teooriaõpe.

Juhi algastme esmaõppe jaguneb teooriaõppe ja sõiduõppe mooduliteks 1–3.

Juhi algastme esmaõppe läbiviimisel peab iga järgmise mooduli õpetamiseks olema saavutatud eelneva mooduli õpiväljundid.

B- kategooria mootorsõidukijuhi ettevalmistamise erisused

Kui isik omab automaatkäiguvahetusega B-kategooria ja B1-alamkategooria mootorsõiduki juhtimisõigust ja juhiluba ning taotleb käsikäiguvahetusega B-kategooria mootorsõiduki juhtimisõigust, peab ta läbima koolituse sõiduõppes vähemalt kahe sõidutunni mahus. Selles mahus antavas õppes peavad õppekavast olema hõlmatud õppeained, mis käsitlevad erisusi käsikäiguvahetusega mootorsõiduki juhi koolitamisel võrreldes automaatkäiguvahetusega mootorsõiduki juhi koolitamisega.

Kui isik omab C- või D-kategooria mootorsõiduki juhtimisõigust ja juhiluba ning taotleb B-kategooria mootorsõiduki juhtimisõigust, peab ta saama koolituse sõiduõppes vähemalt ühe sõidutunni mahus. Selles mahus antavas õppes peavad õppekavast olema hõlmatud õppeained, mis käsitlevad erisusi B-kategooria ja B1-alamkategooria mootorsõiduki juhi koolitamisel võrreldes C- või D-kategooria mootorsõiduki juhi koolitamisega.

Teoriaõpe				Sõiduõpe			
	Moodul 1	Audi-toorne	Iseseisev	Moodul 1		Minimaalne	Üleviidav
1.1	Ülevaade õppetöö korraldusest ja eesmärkidest.	1	1	1.1	Juhi tööasend ja turvavarustus.	1	0
1.2	Iseseisvaks õppimiseks juhendamine.	1	1	1.2	Sõiduki käsitlemine.	1	2
1.3	Liiklus kui süsteem.	2	1	TSÕ Vajadusel täiendav sõiduõpe õpetaja juhendamisel			
1.4	Ohutu liiklemise põhimõtted.	2	1				
1.5	Teiste liiklejatega arvestamine.	1	1				
1.6	Sõiduki turvalisus.	1	1				
1.7	Inimene sõidukijuhina.	2	1				
	Esimese mooduli vahekontroll	0,5	0				
Esimese mooduli teooriatunnid kokku		10,5	7	Esimese mooduli sõidutunnid kokku		2	2
Moodul 2				Moodul 2			
2.1	Sõidu alustamine ja sõiduki asukoht sõites.	2	1	2.1	Sõiduki juhtimine vähese liiklusega teedel.	1	2
2.2	Sõidujärjekord sõites.	2	1	2.2	Sõiduki juhtimine erinevates liiklussituatsioonides.	9	*
2.3	Sõidu eripära, asulavälisel teel, kiirteel ja tunnelis.	2	1	*Teise mooduli 2.2 teema minimaalsele tundidearvule 9 lisatakse teemadest 1.2 „Sõiduki käsitlemine“ ja 2.1 „Sõiduki juhtimine vähese liiklusega teedel“			
2.4	Sõiduki peatumine ja sõidu lõpetamine.	2	1				
2.5	Käitumine liiklusõnnetuse korral.	2	1				

	Teise mooduli vahekontroll	0,5	0	edasilükatud kuni 4 sõidutundi (kui need edasi lükati) TSÕ Vajadusel täiendav sõiduõpe õpetaja juhendamisel.			
Teise mooduli teooriatunnid kokku		10,5	5	Esimese ja teise mooduli sõidutunnid kokku		16	0
Teoriaõpe				Sõiduõpe			
Moodul 3				Moodul 3			
3.1	Möödasõit, möödumine ja überpõige.	2	1	3.1	Möödasõit, möödumine ja überpõige.	1	0
3.2	Sõidu planeerimine riski vältimise eesmärgil.	1	1	3.2	Sõiduki juhtimine planeeritud teekonnal.	2	0
3.3	Keskkonda säästev auto kasutamine.	1	1	3.3	Keskkonda säästev sõiduki juhtimine.	2	0
3.4	Sõiduki juhtimine rasketes tee- ja ilmastikuoludes.	2	1				
3.5	Peatamisteeconna pikkust mõjutavad tegurid ja riskide ennetamine	1	0	3.4	Algastme libedasõidu harjutuste sooritamine	1	0
PT	Pimeda ajal sõiduki juhtimine (teooria+praktikum)	1	0	PS	Pimeda ajal sõiduki juhtimine	1	0
	Kolmanda mooduli vahekontroll	1	0	TSÕ	Vajadusel täiendav sõiduõpe õpetaja juhendamisel		
Kolmanda mooduli teooriatunnid kokku		9	4	Kolmanda mooduli sõidutunnid kokku		7	0
Teooriatunnid kokku esmaõppe algastmes		30	16	Sõidutunnid kokku esmaõppe algastmes		23	
Esmaõppe algaste liiklusteooria- ja sõidueksam Maanteeametis							
Esmase juhiloa saamine							
Lõppastme koolitus							
Teoriaõpe				Sõiduõpe			
	Põhiteema	Õppetunde		Põhiteema		Sõidutundi	
LT1	Keskkonda säästev, ohutu ja teisi liiklejaid arvestav mõtteviis. Käitumine libedates teeoludes	3		LS1	Keskkonda säästva, riske vältiva ja teisi liiklejaid arvestava sõiduviisi süvendamine	1	
LT2	Libedasõidu riskivältimise praktikum.	1		LS2	Libedasõidu riskivältimise harjutused õppeväljakul.	1	
Õppetunde kokku		3 + 1		Sõidutunde kokku		2	